

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Exkurz do tajemna souběhu funkcí. A co na to právo veřejné?

Studentská vědecká a odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

Autor: Barbora Homolková

duben 2014

VII. ročník

Čestné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do VII. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracoval(a) samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V ..... dne .....

.....
Barbora Homolková

Obsah práce

Úvod.....	4
Část A - PROBLEMATIKA SOUBĚHU A DOPADY V SOUKROMÉM PRÁVU	
1. Obecně k souběhu funkcí	
1.1. Definice souběhu funkcí.....	5
1.2. Vývoj judikatury v oblasti souběhu funkcí a zákonné reakci na ni.....	7
2. Důvody pro zavedení souběhu	
2.1. Odpovědnost.....	9
2.2. Vznik a zánik smluvního vztahu.....	9
2.3. Odměňování.....	9
2.4. Zdanění a jiné odvody do státního rozpočtu.....	10
3. Rizika plynoucí ze souběhu	
3.1. Neplatnost pracovní smlouvy.....	13
3.2. Neplatnost obchodních smluv.....	14
3.3. Neplatnost vzniku daňových a jiných odvodů vůči státu.....	14
4. Situace po rekodifikaci	
4.1. Režim smlouvy o výkonu funkce.....	14
4.2. Souběh založený po roce 2014.....	15
4.3. Co se starými smlouvami po roce 2014?.....	16
Část B - DOPADY VE VEŘEJNÉM PRÁVU	
1. Dopady neplatné pracovní smlouvy na nemocenské a důchodové pojištění	
1.1. Obecně k nemocenskému pojištění.....	17
1.2. Vývoj právní úpravy v oblasti nemocenského pojištění.....	17
1.3. Význam rozhodnutí 3. senátu Nejvyššího správního soudu a reakce na něj...19	
1.4. Postoj orgánů veřejné správy.....	21
2. Dopady neplatné pracovní smlouvy na daňové povinnosti.....	22
3. Rozpor mezi dopady neplatnosti v oblasti daňové a dopady v oblasti sociálního zabezpečení.....	23
4. Aktuální stav problematiky u NSS	
4.1. Změna právního názoru NSS?.....	24
5. Návrh možného řešení	25
Závěr.....	27
Literatura a zdroje.....	28

Úvod

Problematika souběhu funkcí člena statutárního orgánu s jeho činností v pracovním poměru je u odborné veřejnosti často diskutovaným tématem. S rekonstrukcí se téma stalo opět velmi aktuálním, jelikož od 1. 1. 2014 z českého právního řádu zmizelo ustanovení o možnosti delegovat obchodního vedení na statutára a současně tak vykonávat stejnou funkci v pozici generálního ředitele v pracovně-právním vztahu. Výslovná úprava souběhu funkcí zákonem tak vydržela pouhé dva roky a znovu ji bude muset nahradit judikatura. Téma je ovšem aktuální i ve správním soudnictví, kde se čeká na rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, kterému byl předložen podnět ke změně jeho dosavadního názoru na dopady neplatné pracovní smlouvy z důvodu nepřijatelného souběhu funkcí statutára do jeho veřejnoprávní sféry.

Souběh funkcí jsem si zvolila jako téma své práce právě poté, co jsem si přečetla usnesení 6. senátu Nejvyššího správního soudu o postoupení věci rozšířenému senátu z důvodu jeho odlišného názoru na věc. Tato problematika mě velice zaujala a na nastalou situaci jsem se snažila vytvořit vlastní názor. Jelikož rozšířený senát NSS k věci zatím žádný postoj nezaujal, nebyla jsem při svém uvažování ovlivněna žádným konečným rozhodnutím ve věci. K zodpovězení otázky, nastolené správními soudy, bylo ovšem nutné se seznámit detailněji také s pohledem soukromého práva na souběh funkcí, přičemž jsem se i zde dostala hned k několika nejasným otázkám, které také stojí za zamyšlení.

Svoji práci jsem proto rozdělila do dvou částí.

Část A se zabývá všeobecně problematikou souběhu a jeho dopady v soukromém právu. Poskytnuta je tu definice souběhu i vývoj problematiky, zejména u civilních soudů. Nutné je se také seznámit s důvody, které statutáry k souběhu vedou. Závěrem se snažím nalézt odpověď na aktuální otázky: Jak se vypořádat se souběhem od roku 2014? Co se stane s již započatými souběhy podle předchozí právní úpravy?

Část B se pak věnuje čistě veřejnoprávnímu hledisku. Mým cílem v této části práce je přiblížit pohled správního soudnictví na neplatné pracovní smlouvy při zakázaném souběhu. Konkrétně se zaměřím na převratný rozsudek 3. senátu Nejvyššího správního a dále popíšu aktuální vývoj na NSS související s usnesením 6. senátu o postoupení věci rozšířenému senátu z důvodu jeho odlišného názoru na celou problematiku. Poté sama poskytnu a osvětlím možný pohled na věc.

1. Obecně k souběhu funkcí

1.1. Definice souběhu funkcí

Výraz souběh funkcí v právu obchodních společností používáme zejména v situacích, kdy člen statutárního orgánu, řídící se smlouvou o výkonu funkce, má ke společnosti zároveň pracovní poměr, jehož náplň se alespoň částečně překrývá s jeho činností ve statutárním orgánu. Statutár má tedy se společností uzavřeny dvě smlouvy, zavádějící různě výhodné podmínky pokud se týká např. vzniku a zániku smluvního vztahu, odpovědnosti, odměňování, zdanění či odvodů a pod. Přitom záleží i na tom, zda se výhodnost posuzuje z pohledu společnosti či statutára. Všeobecně vzato lze říci, že pracovní-právní režim přináší statutáru daleko větší jistoty, a tak v praxi vznikají situace, kdy se člen statutárního orgánu vedle své funkce nechá společností také zaměstnat, přičemž tuto pracovní pozici v mnoha případech fakticky ani nevykonává.

Především je nutné konstatovat, že právní řád možnost souběhu nijak nezakazuje. Obě rozhodující normy, jak zákon o obchodních korporacích ve spojení s občanským zákoníkem, tak zákoník práce, neobsahují návod, jak v případě vzniku souběhu postupovat. Využitím obecného ústavní zásady legální licence („co není zakázáno, je dovoleno“) bychom tak mohli dojít k závěru, že souběh funkcí není v obchodních společnostech nijak limitován.

Pokud ovšem vezmeme v potaz civilní judikaturu, dospějeme k závěru, že tyto hranice přece jenom existují. Nejvyšší soud (NS) nepřipouští souběhy tam, kde se náplň pracovní činnosti shoduje s výkonem činnosti statutárního orgánu. Prohlášený za neplatné jsou běžně ty pracovní smlouvy, kde se statutár ve společnosti nechá zároveň zaměstnat na pozici generálního ředitele. Bez toho aniž bychom věděli, co je náplní činnosti statutára tedy nemůžeme určit, v jakých případech je možné souběh zavést a kdy již hrozí riziko, že jej soud shledá jako nepřipustný.

Rozsah činnosti statutárního orgánu je obecně vymezen v § 163 občanského zákoníku pomocí tzv. zbytkové působnosti, náleží mu tedy veškerá působnost, kterou zakladatelské právní jednání, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěří

jinému orgánu právnické osoby. Takto vymezenou působnost pak můžeme dále rozdělit na vnější a vnitřní.

Vnější působnost se týká zastupování společnosti navenek, tj. vůči třetím osobám, a je definována v § 164 občanského zákoníku jako generální jednatelské oprávnění zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech.

Vedle toho funkce člena statutárního orgánu zahrnuje další oblast působnosti, kterou bývá označováno obchodní vedení společnosti. Tuto činnost považuji za rozhodující, jelikož je často prvotním impulsem, který předchází zastupování společnosti vůči třetím osobám. Přestože povinnost obchodního vedení zákon o obchodních korporacích ukládá jak jednatelem společnosti s ručením omezeným (v § 195 odst. 1), tak představenstvu akciové společnosti, popř. jejímu statutárnímu řediteli (v § 435 odst. 2, popř. § 463 odst. 4) není tento pojem v zákoně nikde definován. Vypomoci si tak můžeme následující definicí obsaženou v komentáři k zákonu o obchodních korporacích:¹

Obchodní vedení společnosti je nutno odlišovat od zastupování společnosti. Zatímco zastupování společnosti se realizuje ve vztahu ke třetím osobám, obchodní vedení směřuje dovnitř společnosti, jde při něm o řízení společnosti včetně rozhodování o podnikatelských záměrech, s výjimkou záměrů, o kterých přísluší rozhodování valné hromadě. Pouze v některých případech na rozhodnutí učiněné v rámci obchodního vedení navazuje právní jednání, při kterém jednatel společnost zastupuje; je to tam, kde je k realizaci rozhodnutí při obchodním vedení nutné právní jednání ve vztahu ke třetím osobám.

K rozsahu působnosti se mimo jiné vyjádřil i NS, když konstatoval, že „[d]ovolatel však nesprávně vychází z toho, že citovaná rozhodnutí zohledňují jen činnost jednatele jako statutárního orgánu společnosti s ručením omezením "navenek", a dovozuje, že jednatel může mít uzavřenu pracovní smlouvu na výkon funkce "obchodní vedení společnosti". Přitom přehlíží, že výkon funkce jednatele, jakožto statutárního orgánu obchodní společnosti, svým obsahem představuje obě, tedy jak zastupování společnosti navenek, tak obchodní vedení společnosti.“²

Přes výše zmíněnou definici však v praxi často vnikají spory o to, zda určitá činnost již spadá do rozsahu obchodního vedení či nikoliv. Nadto je nutné zkoumat, co má být

---

¹ Zákon o obchodních korporacích: komentář. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, s. 385

² Rozsudek NS ze dne 15. 1. 2003, sp. zn. 21 Cdo 963/2002

fakticky náplní činnosti v pracovněprávním vztahu, nikoliv jaká náplň činnosti je uvedena ve smlouvě zakládající pracovněprávní vztah dané fyzické osoby a právnické osoby. U každého jednotlivého případu se tak vyžaduje individuální posouzení soudem, a proto se soukromoprávní judikatura v této oblasti stala velmi kazuistickou. Vhodné je i upozornit na to, že nedovolený souběh funkcí může nastat nezávisle na tom, že jmenování do funkce statutára nastalo později než uzavření pracovní smlouvy s touto osobou.³ Lze uzavřít, že souběh smlouvy o výkonu funkce a smlouvy pracovní je vhodný na tom místě, kde je statutár vedle náplně takové funkce navíc odborníkem v určité specifické oblasti. Lze si tak představit pracovní smlouvu statutára s náplní výkonu činnosti programátora či designéra.

1.2. Vývoj judikatury v oblasti souběhu funkcí a zákonné reakci na ni

Souběh funkcí byl často využívaným způsobem úpravy výkonu funkce statutárního orgánu a zároveň jeho využití ve vedoucí funkci společnosti. V pracovních smlouvách se někdy objevovalo dokonce jako druh práce výkon statutárního orgánu. Dodnes řada velkých společností uvádí ve stanovách mezi ostatní orgány společnosti generálního ředitele, který má též stanoveno, že je současně i členem představenstva společnosti. Judikatura civilních soudů se k problematice vyjadřuje již od roku 1993.⁴ Nejprve bylo dovozeno, že činnost statutárního orgánu nevykonává fyzická osoba v pracovním poměru, a to ani v případě, že není společníkem. To však nebrání tomu, aby jiné činnosti (odlišné od výkonu funkce jednatele) vykonávaly fyzické osoby pro obchodní společnost na základě pracovněprávních vztahů. Bylo ovšem nutné přesněji určit náplň činnosti statutárního orgánu, což později judikatura jasně stanovila tak, že do ní explicitně zahrnuje jak zastupování společnosti navenek, tak i vnitřní řízení společnosti, tzv. obchodní vedení.⁵ Tím byl stanoven základní rámec pro posouzení toho, zda je souběžný pracovní poměr statutára neplatný. V následujících rozhodnutích se pak NS zabývá případy, ve kterých statutáři testovali hranice přípustnosti náplně jejich souběžného pracovního poměru. Soudy si musely v každém individuálním případě pokládat otázku:

1. Co ještě je a co již není kryto obchodním vedením?
2. Je pracovní smlouva sjednána opravdu či jen na oko?

---

³ Uvedený závěr je k nalezení např. v usnesení NS ze dne 30. 5. 2007, sp. zn. 21 Cdo 2093/2006 či rozsudku NS ze dne 29. 4. 2009, sp. zn. 21 Cdo 3090/2008

⁴ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 4. 1993, sp.zn. 6 Cdo 108/92, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek roč. 1995 pod pořadovým č. 13

⁵ Rozsudek NS ze dne 15. 1. 2003, sp. zn. 21 Cdo 963/2002

Judikatura se tak stala velmi kazuistickou.⁶

Dosavadní rozhodnutí NS se týkala logicky jen civilních dopadů takového souběhu. Největší obtíže však nastaly začátkem prosince 2010, kdy se poprvé k této otázce vyjádřil též Nejvyšší správní soud (NSS). Ten ve svém rozsudku⁷ dospěl k závěru, že pracovní poměr mezi společnostmi, kde byl stěžovatel jednatelem, a stěžovatelem jako ředitelem této společnosti nevznikl, a tudíž nebyl založen ani pojistný poměr (nemocenské pojištění).

Stát reagoval na dopady rozhodnutí NSS tak, že v rámci velké novely⁸ obchodního zákoníku s účinností od 1. 1. 2012 byl přijat § 66d, který umožnil statutárnímu orgánu delegovat obchodní vedení na jeho jednotlivého člena. V tomto případě se již nejednalo o výkon funkce v rámci orgánu, a proto šlo souběžně uzavřít i pracovní smlouvu. To uvítala spousta členů statutárních orgánů, i přesto, že v roce 2012 byla již řada rozdílů mezi obchodně-závazkovým režimem a režimem pracovní-právní odstraněna. Vhodné je ovšem zmínit, že povinnost péče řádného hospodáře a odpovědnost za způsobenou škodu zůstala zachována i při souběžné volbě pracovní-právního režimu dle § 66d obchodního zákoníku.

S rekodifikací se vytratilo ustanovení obdobné § 66d obchodního zákoníku, z čehož vyplývá, že delegovat obchodní vedení již není možné. Zda se jedná o stoprocentní návrat do nejistoty před rokem 2012, se budu zabývat níže.

2. Důvody pro zavedení souběhu

Je důležité seznámit se s důvody, které vedou členy statutárních orgánů českých společností k tomu, aby vedle smlouvy o výkonu funkce uzavřeli se společností zároveň i pracovní smlouvu, a často tak zavdali příčinu k prohlášení takové pracovní smlouvy za neplatnou. Než přejdu k výčtu jednotlivých odlišností, je vhodné upozornit na to, že mnoho z nich bylo již v současnosti sjednoceno, a proto výhodnost pracovní-právního režimu již není tak značná, jako v předešlých obdobích. Přesto je ale v praxi po tomto

---

⁶ Příklady takových judikátů: rozsudek NS ze dne 15.1.2003, sp. zn. 21 Cdo 963/2002; rozsudek NS ze dne 29.9.2004, sp. zn. 21 Cdo 894/2004; rozsudek NS ze dne 4.11.2004, sp. zn. 21 Cdo 1634/2004, rozsudek NS ze dne 17.8.2004, sp. zn. 21 Cdo 737/200429, rozsudek NS ze dne 30.8.2006, sp. zn. 29 Odo 801/2005, rozsudek NS ze dne 18.10.2005, sp. zn. 26 Cdo 781/2005, rozsudek NS ze dne 30.5.2007, sp. zn. 21 Cdo 2093/2006, rozsudek NS ze dne 29.4.2009, sp. zn. 21 Cdo 3090/2008, ze dne 29.5.2013, sp. zn. 21 Cdo 1781/2012

⁷ Rozsudek NSS ze dne 09.12.2010, sp. zn. 3 Ads 119/2010

⁸ Zák. č. 351/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

režimu vysoká poptávka, a to především z důvodů tradicionalistických - pozice generálního ředitele dělá na klienty větší dojem.

2.1. Odpovědnost

Zásadní rozdíl se týká odpovědnosti za škodu. Člen statutárního orgánu odpovídá společníkům popř. věřitelům, v plné výši škody (při úpadku může dokonce nastat neomezené ručení), a to podle zásad péče řádného hospodáře.⁹ Statutár je rovněž povinen vydat společnosti prospěch, který získal jednáním v rozporu s povinnou péčí, přičemž se prospěchem rozumí i to, co za něj vydala společnost na sociálním a zdravotním pojištění. V pracovně-právním poměru je takový postup nepředstavitelný. Zaměstnanec odpovídá za škodu, kterou mu způsobil zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním, a to do výše 4,5 násobku průměrného měsíčního výdělku. Odpovědnost zaměstnance za škodu je tedy oproti jednateli výrazně omezena.¹⁰ K omezení odpovědnosti statutára nemůže pracovní smlouva sloužit. Veškerá ujednání o omezení odpovědnosti a dalších fiduciárních obligací statutárního orgánu (péče řádného hospodáře, pravidla o střetu zájmů, zákaz zásahů do obchodního vedení u kapitálových společnostech atd.) jsou právem zakázána. Navíc by bylo mnohdy nemožné rozlišit, zdali k pochybení došlo při plnění pracovních úkolů nebo v souvislosti s působením osoby ve statutárním orgánu společnosti.

2.2. Vznik a zánik smluvního vztahu

Mezi další výhody zaměstnanců patří silnější právní ochrana před výpovědí, odstupné a další zaměstnanecké výhody při ukončení pracovního poměru. Naproti tomu je valná hromada oprávněna vztah se statutárem ukončit kdykoliv.

2.3. Odměňování

Významný rozdíl panuje také u požadavků na stanovení odměny u oprávněných osob. Zatímco sjednání výše mzdy (popř. odměnu z dohody) zaměstnanec je čistě na uvážení vedení společnosti, podléhá odměna statutára schválení nejvyšším orgánem společnosti. Při porušení zákonných podmínek pro odměňování statutára dokonce hrozí bezplatnost výkonu takové funkce.¹¹

---

⁹ § 51 a § 52 zák. č. 90/2012, o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“) rozšiřuje nově péči řádného hospodáře o podnikatelský úsudek + § 68 ZOK zavádí ručení do výše majetku společnosti při úpadku

¹⁰ § 257, zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce

¹¹ § 59 odst. 3 ZOK

2.4. Zdanění a jiné odvody do státního rozpočtu

Nejvýznamnějším motivem pro volbu pracovního režimu může být jeho ekonomická výhodnost z pohledu daňové a jiné odvodové povinnosti vůči státu. Ta se v čase mění.¹² Proto historicky v různých obdobích bylo výhodnější vyplatit větší část z celkové vyplácené odměny jako odměnu členu statutárního orgánu a v jiných obdobích jako odměnu generálnímu řediteli – zaměstnanci. Přitom záleží také na tom, zda výhodnost režimu budeme posuzovat z pohledu společnosti nebo z pohledu příjemce plateb, tedy statutára či zaměstnance.

---

¹² Daňové a pojistné aspekty také shrnuty v člancích: MIKULÁŠ, Zdeněk a Kamila RYCHTÁŘOVÁ. SOUBĚH FUNKCÍ ANEB MŮŽE ČLEN PŘEDSTAVENSTVA PŮSOBIT JAKO GENERÁLNÍ ŘEDITEL?. [online]. [cit. 2014-04-1]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/soubeh-funkci-aneb-muze-clen-predstavenstva-pusobit-jako-generalni-reditel-66370.html>; BĚHOUNEK, Pavel. K problematice souběhu funkcí jednatelů a členů představenstev. [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d33797v43251-k-problematice-soubehu-funkci-jednatelu-a-clenu-predstavenstev/>

Pro srovnání vývoje jsem vypracovala následující tabulky.

A. stav od 1.1.2012

Stav od 1.1.2012	Zaměstnanec	Jednatel	Člen představenstva
Daňové hledisko (ze strany příjemce plateb)	ANO Mzda podléhá dani z příjmů jedná se o příjem ze závislé činnosti <i>dle § 6 odst. 1 písm. a) zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů</i>	ANO Odměna podléhá dani z příjmů jedná se o příjem ze závislé činnosti <i>dle § 6 odst. 1 písm. b) zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů</i>	ANO Odměna podléhá dani z příjmů jedná se o příjem ze závislé činnosti <i>dle § 6 odst. 1 písm. c) zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů</i>
Daňové hledisko (ze strany společnosti)	ANO Mzda je daňově uznatelný náklad <i>§24 odst. 1 ZDP</i>	ANO Odměna je daňově uznatelný náklad <i>§24 odst. 1 ZDP</i>	ANO Odměna je daňově uznatelný náklad <i>§24 odst. 1 ZDP</i>
Sociální zabezpečení - důchodové pojištění	ANO Účastníci důchodového pojištění <i>dle § 5 odst. 1 písm. a) zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění</i>	ANO Účastníci důchodového pojištění <i>dle § 5 odst. 1 písm. w) zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění</i>	ANO Účastníci důchodového pojištění <i>dle § 5 odst. 2 písm. a) zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění</i>
Sociální zabezpečení - nemocenské pojištění	ANO Účastníci nemocenského pojištění <i>dle § 5 písm. a) bod 1., z. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění</i>	ANO Účastníci nemocenského pojištění <i>dle § 5 písm. a) bod 16., z. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění</i>	ANO Účastníci nemocenského pojištění <i>dle § 5 písm. a) bod 18., z. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění</i>
Zdravotní pojištění	ANO Účastníci zdravotního pojištění <i>dle § 5 písm. a), z. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění</i>	ANO Účastníci zdravotního pojištění <i>dle § 5 písm. a), z. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění</i>	ANO Účastníci zdravotního pojištění <i>dle § 5 písm. a), z. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění</i>

Z tabulky je patrné, že v současnosti jsou jak statutární orgány, tak zaměstnanci odvoody zatíženy stejně, a proto již nemá smysl pouze z těchto důvodů volit jiný režim. Stejně tak společnost může ve všech případech uplatnit odměnu i mzdu jako daňově uznatelný náklad.

B. Stav před 1.1.2012

Stav před 1.1.2012	Zaměstnanec	Jednatel	Člen představenstva
Daňové hledisko (ze strany příjemce plateb)	ANO Mzda podléhá dani z příjmů jedná se o příjem ze závislé činnosti <i>dle § 6 odst. 1 písm. a) zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů</i>	ANO Odměna podléhá dani z příjmů jedná se o příjem ze závislé činnosti <i>dle § 6 odst. 1 písm. b) zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů</i>	ANO Odměna podléhá dani z příjmů jedná se o příjem ze závislé činnosti <i>dle § 6 odst. 1 písm. c) zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů</i>
Daňové hledisko (ze strany společnosti)	ANO Mzda je daňově uznatelný náklad <i>dle §24 odst. 1 zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů</i>	ANO Odměna je daňově uznatelný náklad <i>dle §24 odst. 1 zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů¹³</i>	NE Odměna není daňově uznatelný náklad <i>dle §25 odst. 1 písm. d) zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů</i>
Sociální zabezpečení - důchodové pojištění	ANO Účastníci důchodového pojištění ve vazbě na účast na nemocenském pojištění <i>dle § 5 odst. 1 písm. a) zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění</i>	ANO Účastníci důchodového pojištění od 1.1.2009 vázáno na rozhodný měsíční příjem ve výši alespoň ¼ průměrné mzdy (tj. 2009 – 5900 Kč, 2010 6000 Kč, 2011 6200 Kč) <i>dle § 5 odst. 1 písm. w) zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění</i>	NE
Sociální zabezpečení - nemocenské pojištění	ANO Účastníci nemocenského pojištění <i>dle § 5 písm. a) bod 1., zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění</i>	NE (do roku 2008 ano – viz níže vývoj nem. pojištění)	NE
Zdravotní pojištění	ANO Účastníci zdravotního pojištění ve vazbě na účast na nemocenském pojištění <i>dle § 5 písm. a), zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění</i>	ANO Účastníci zdravotního pojištění do 2008: ve vazbě na účast na nemocenském pojištění od 2008: z odměny v jakékoliv výši <i>dle § 5 písm. a), zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění</i>	ANO Účastníci zdravotního pojištění od 2008 <i>dle § 5 písm. a), zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění</i>

¹³ Rozsudek NSS ze dne 24.10.2007, sp. zn. 5 Afs 131/2006 – judikoval, že se na jednatele s.r.o. nevztahuje § 25 odst. 1 písm. d)

Z následující tabulky je patrné, že odvodové povinnosti obou skupin nebyly stejné, a to jak z pohledu společnosti, tak z pohledu příjemce plateb. Z pohledu společnosti po uvážení celkového odvodového zatížení můžeme usoudit, že pro ni bylo nejvýhodnější odměny vyplácet pouze na základě smlouvy o výkonu funkce (jednatele, člena představenstva či dozorčí rady), jelikož se z odměny odvedla daň z příjmů navýšená o menší množství dalších odvodů (u člena představenstva dokonce jen o zdravotní pojištění). Takový postup byl pro společnost finančně výhodnější i přesto, že vezmeme v potaz, že odměna statutára nebyla vždy daňově uznatelným nákladem. Jednatelé a členové představenstva naopak měli zájem na zachování souběhu, a to kromě výše uvedených právních aspektů také z důvodu, aby byli účastní sociálního pojištění (zejména důchodového a nemocenského). V situaci, kdy takový jedinec neměl založeno souběžný pracovní poměr, je např. při dlouhodobé pracovní neschopnosti v případě mateřské dovolené zcela odkázán na vlastní zajištění, což nese značná rizika. V takovém případě lze doporučit sjednání komerčního pojištění.

3. Rizika plynoucí ze souběhu

3.1. Neplatnost pracovní smlouvy

Základním důsledkem nedovoleného souběhu funkcí je absolutní neplatnost sjednané pracovní smlouvy. Následně vznikají nejasnosti ohledně toho, jak se s nastalou situací vypořádat. Společnost si často neví rady, jak postupovat v případě již odvedených plateb státu za zaměstnance či jak vyřešit náhlou neexistenci formálního vrcholného představitele operativního managementu. Co se týče postupu vůči statutárovi, mohla by společnost žádat navrácení vyplacených mezd, jelikož nebyly nabyty na základě platného titulu. Takový důsledek může být pro jedince likvidační.

Řešení, které by zamezilo nepříjemným dopadům, je možné vidět v tom, že si statutáři nechají mzdu za výkon ředitele společnosti schválit valnou hromadou. V případě namítnutí neplatnosti se může uplatnit argument, že se jedná o odměnu za výkon funkce statutára, jelikož byla schválena tak, jak vyžaduje zákon o obchodních korporacích.

3.2. Neplatnost obchodních smluv

Soudy opakovaně judikovaly¹⁴, že osoby, které jsou současně členy představenstva i zaměstnanci, mohou jednat jménem společnosti pouze jako členové představenstva a nikoli jako zaměstnanci - smlouvy, které s dodavatelem uzavřel generální ředitel, který byl v té době zároveň jedním ze dvou či více společně jednajících členů představenstva, jsou neplatné. Přesněji, v jednom ze svých rozsudků¹⁵ NS konstatoval, že „[j]e-li osoba, u které jsou jinak splněny podmínky ustanovení § 15 obch. zák., současně statutárním orgánem či členem statutárního orgánu podnikatele - právnické osoby, nemůže být současně (v rozsahu výkonu funkce člena představenstva), zákonným zástupcem této osoby.“ To ve svém důsledku přináší závažné problémy v situaci, kdy statutár podepsal smlouvu s obchodním partnerem z pozice své funkce generálního ředitele v pracovním poměru.

3.3. Neplatnost vzniku daňových a jiných odvodů vůči státu

Této problematice se budu podrobněji věnovat v části B své práce. Stručně vzato, pokud se týká daňového hlediska, lze u statutára uvažovat o dvojí odměně za stejnou práci s daňovými dopady do daně z příjmů. Společnost by naopak mohla žádat o vrácení odvodů z důvodu dvojího zdanění příjmu statutára. V období, kdy příjem člena představenstva nebyl daňově uznatelným nákladem by společnosti hrozilo doměření daně s případným úrokem z prodlení. Dále je statutár vystaven riziku, že ostatní platby odvedené do státního rozpočtu za zaměstnance nevyvolají žádné účinky. To by v určitých obdobích mohlo znamenat úplnou ztrátu participace na sociálním či důchodovém pojištění, jelikož tato možnost pro statutáry ne vždy existovala.

4. Situace po rekonstrukci

4.1. Režim smlouvy o výkonu funkce

S rekonstrukcí se vytratil § 66d obchodního zákoníku, z čehož vyplývá, že již není možné delegovat obchodní vedení. Stoprocentní návrat k předešlému stavu se ovšem nekoná. Dle § 59 zák. č. 90/2012, zákona o obchodních korporacích (ZOK) se práva a povinnosti mezi obchodní korporací a členem jejího orgánu řídí přiměřeně ustanoveními

---

¹⁴ Např. Rozsudek NS ze dne 15.10.2008, sp. zn. 31 Odo 11/2006; rozsudek NS ze dne 23.09.2010 sp. zn. 29 Cdo 3540/2008; nebo rozsudek NS ze dne 30.11.2010 NS 32 Cdo 2069/2009.

¹⁵ Rozsudek NS ze dne 30.11.2010 NS 32 Cdo 2069/2009

občanského zákoníku o příkazu. Nejedná se již o absolutní obchodně-závazkový vztah, ale o klasický občanskoprávní režim. Do něj můžeme zařadit i pracovní poměr s tím, že se na něj aplikuje ještě speciální úprava zákoníku práce. Obě smlouvy se tedy vzájemně obsahově přibližují a nic dokonce nebrání možnosti použít pro smlouvu o výkonu funkce podpůrně úpravu zákoníku práce.

Na základě výše uvedeného by se tedy mohlo zdát, že rekodifikace zavádí stav, kdy se smlouva o výkonu funkce bude řídit pracovním režimem. Daný závěr je ovšem nutno vyvrátit. ZOK obsahuje nadále určitá specifika, která nelze z úpravy smlouvy o výkonu funkce vyloučit. Jak již bylo zmíněno výše, odlišná úprava se týká např. vzniku a zániku vztahu, odpovědnosti za škodu, odměňování, dále pravidel o střetu zájmů, zákazu zásahů do obchodního vedení u kapitálových společnostech atd.

Statutáři mají určitě možnost si podpůrně ujednat použití úpravy zákoníku práce, ustanovení ZOK ale nelze v žádném případě vyloučit. Prostor k vyplnění mezer nebude v konečné fázi tedy moc rozsáhlý (př. bude možné použít ochranu zdraví při práci). Pak je ovšem na místě otázka, zda se ještě jedná o pracovní vztah?

4.2. Souběh založený po roce 2014

Pokud tedy smlouva o výkonu funkce není pracovním poměrem, tak vše, co do ní můžeme zahrnout nemůžeme zařadit do pracovního poměru, kompletně se tak vrátíme před zavedení § 66d a souběh smlouvy o výkonu funkce se smlouvou pracovní obsahující stejnou náplň činnosti bude opět zakázán. Smlouva o výkonu funkce bude tedy s největší pravděpodobností nadále judikována odlišně.

Odlišný postoj k problematice v jednom ze svých článků¹⁶ zaujímá Bohumil Havel, který nesouhlasí s existencí důvodů pro dovození zákazu souběhů. Zejména je podle něj možné mít na jednu činnost dvě smlouvy, jelikož naše právo nepovažuje kauzu za nutnou náležitost pro vznik smlouvy. Připouští ovšem, že daný názor nemusí sdílet část judikatury NS a odborné veřejnosti, a v tomto případě nabízí ve svém článku alternativní řešení: *„Proto, prosadí-li se tento názor, dává smysl alternativní úvaha. Pak by platilo, že souběhy, při kterých má dojít k současnému rozdělení obchodního vedení sice možné spíše*

---

¹⁶ HAVEL, Bohumil. Glosa o svobodě. Co se starými souběhy? A jak s novými?. [online]. [cit. 2014-2-14]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/glosa-o-svobode-co-se-starymi-soubehy-a-jak-s-novymi-92537.html>

nejsou, ale smlouva o výkonu funkce může být uzavřena v režimu pracovní smlouvy a člen orgánu tak bude mít obligaci, jejíž obsah určí zákoník práce a kogentní pravidla NOZ a ZOK.“

Proti argumentaci o nepotřebnosti kauzy se v jednom ze svých článků¹⁷ ostře vymezil Petr Čech. Kauza dle jeho názoru nemusí být výslovně zmíněna, ale musí vždy existovat. Závazek bez kauzy je možný jen u abstraktních směnečných závazků. To potvrzuje § 1791 občanského zákoníku (OZ), který pokračuje v problematice nutnosti kauzality. Petr Čech v článku uzavírá, že je právním nonsensem aby existovala 2. smlouva upravující tutéž činnost, jakouže by měla pak kauzu? Jako příklad pokládá otázku, jaká by byla kauza pokud bychom chtěli prodat a současně pronajmout dům.

4.3. Co se starými smlouvami po roce 2014?

Výslovné přechodné ustanovení neexistuje, proto je nutné použít obecnější pravidla. Nabízí se nám dva obecné principy, které jsou svým způsobem kontradiktorní. Konkrétně se jedná o § 3041 OZ a § 3028 odst. 3 OZ. První z nich říká, že právnické osoby, byť vzniklé před účinností OZ se řídí tímto kodexem a dodává, že ujednání společenské smlouvy, která kolidují s úpravou OZ, se ruší. Proti tomu naopak stojí koncepce smluvního práva, který obsahuje zásadu kontinuity.

Který z konceptů by měl být tedy upřednostněn? Katedra obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy za přítomnosti prof. Jana Dědiče se na své poradě přiklonila k závěru, že koncept smluvního práva se podřídí konceptu práva statusového. Proto se upřednostní právo nové, které je mnohem přísnější.¹⁸ Ostatně úvahu potvrzuje i § 777 odst. 3 ZOK, který stanoví, že smlouvy o výkonu funkce budou fungovat od 1.1.2014 v režimu nového práva s tím, že společnosti mají šest měsíců toleranční lhůtu na to, aby dali staré smlouvy do pořádku. Pokud tak neučiní v oblasti odměňování, bude sankcí dle § 59 odst. 3 ZOK bezplatnost výkonu funkce. V souvislosti s tím je třeba odstranit nedovolené souběhy, jelikož se mohou opět uplatnit důsledky rozhodnutí 3. senátu NSS, tj. ztráta nároku na nemocenskou. Relevanci by tu ovšem mohla mít 3letá promlčecí doba nutná k vydržení dle § 1091 OZ.

---

¹⁷ ČECH, Petr. Souběhy funkcí zpět do neznáma. [online]. [cit. 2014-1-30]. Dostupné z: [http://pravnicaradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article\[id\]=61051260](http://pravnicaradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article[id]=61051260)

¹⁸ Informace z přednášky JUDr. Petra Čecha, konané v budově Právnické fakulty UK, místnost č. 220, dne 12.11.2013 od 15:30 hod.

Část B - DOPADY VE VEŘEJNÉM PRÁVU

1. Dopady neplatné pracovní smlouvy na nemocenské a důchodové pojištění

Jelikož se budeme zabývat dopady rozsudku NSS na nemocenské pojištění, vypracovala jsem pro lepší orientaci přehled základních zásad, právní úpravy v této oblasti a vývoj okruhu pojištěných osob.

1.1. Obecně k nemocenskému pojištění

Nemocenské dávky nahrazují ztrátu příjmů v případě pracovní neschopnosti. Tyto dávky jsou vypláceny Českou správou sociálního zabezpečení, a to až od 15. dne nemoci. Od 4. do 14. dne nemoci vyplácí nemocenskou v podobě náhrady mzdy zaměstnavatel.

Jak osoby v pracovním poměru, tak osoby ve funkci statutárního orgánu, jsou nemocensky pojištěny povinně (pokud jsou v daném období uvedeny v okruhu pojištěných osob).¹⁹

Pokud tak dojde u jedince k souběhu dvou smluv, jak o výkonu funkce, tak pracovní, nastává v takovém případě i souběh pojištění. V případě souběhu pojištění se podmínky pro vznik nároku na dávku posuzují v každém pojištění samostatně.²⁰ Nemocenská dávka se bude procentuálně odvíjet od sjednané mzdy v případě pracovního poměru a od sjednané odměny v případě funkce statutára.

1.2. Vývoj právní úpravy v oblasti nemocenského pojištění

A. Úprava účinná do 1.1.2009

- zák. č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
- zák. č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců
- vyhl. č. 165/1979 Sb., o o nemocenském pojištění některých pracovníků a o poskytování dávek nemocenského pojištění občanům ve zvláštních případech
  - účast na nemocenském pojištění, výpočet a poskytování dávek nemocenského pojištění, jsou s ohledem na charakter činnosti upraveny u určitého okruhu účastníku pojištění odchýlně od obecné právní úpravy

---

¹⁹ § 2 písm. a) zák. č. 187/2006, o nemocenském pojištění

²⁰ § 14 odst. 2 zák. č. 187/2006, o nemocenském pojištění

- vztah speciality k zák. č. 54/1956 Sb.

B. Úprava účinná od 1.1.2009

- zák. č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
- zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění
  - ruší zák. č. 54/1956 Sb. a vyhl. č. 165/1979 Sb.

C. Vývoj okruhu účastných osob na nemocenském pojištění

ad A) § 2 zák. č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců

1.1.1995

1.1.2004

---

dochází k upřesnění písm. b) a c)

a)zaměstnanci v pracovním poměru,
b)členové družstva, jestliže nejsou v pracovněprávním vztahu k družstvu, ale vykonávají pro družstvo práci, za kterou jsou jím odměňováni,
c)společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, jestliže nejsou v pracovněprávním vztahu k této společnosti, ale vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni,
[....]

a)zaměstnanci v pracovním poměru,
b)členové družstva, jestliže **mimo** pracovněprávní vztah vykonávají pro družstvo práci, za kterou jsou jím odměňováni,
c)společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, jestliže **mimo** pracovněprávní vztah vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni,
[....]

→ členové představenstva nejsou účastníky nemocenského pojištění

od 1.1.2009 přestali být jednatele účastníky nemocenského pojištění,

a) zaměstnanci, jimiž se pro účely tohoto zákona rozumí:
1. zaměstnanci v pracovním poměru, [...]
4. členové družstva, jestliže mimo pracovní právní vztah vykonávají pro družstvo práci, za kterou jsou jim odměňováni, [...]

zaměstnanci pro účely zákona se rozumí opět jednatele s.r.o. a nově jsou účastníky nemocenského pojištění i členové představenstva

a) zaměstnanci, jimiž se pro účely tohoto zákona rozumí:
1. zaměstnanci v pracovním poměru, [...]
4. členové družstva, jestliže mimo pracovní právní vztah vykonávají pro družstvo práci, za kterou jsou jim odměňováni, [...]
16. společníci a jednatele společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, jestliže mimo pracovní právní vztah vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni, a ředitelé obecně prospěšné společnosti, jestliže mimo pracovní právní vztah vykonávají pro ni práci, za kterou jsou touto společností odměňováni, [...]
18. členové kolektivních orgánů právnické osoby, kteří jsou za činnost v těchto orgánech odměňováni, pokud se jejich příjem za činnost v těchto orgánech považuje za příjem ze závislé činnosti nebo funkční požitky podle zákona o daních z příjmů,

1.3. Význam rozhodnutí 3. senátu Nejvyššího správního soudu a reakce na něj

Začátkem prosince 2010 se poprvé k otázce nepřipustného souběhu vyjádřil Nejvyšší správní soud, konkrétně jeho 3. senát²¹. Šlo o případ, ve kterém byl zaměstnanec na pozici ředitele, zároveň jednatelem v této společnosti s ručením omezeným. Jelikož se jednalo o nepřipustný souběh funkcí, správa sociálního zabezpečení rozhodla, že pracovní poměr nemohl platně vzniknout a proto jednatele neuznala účastníkem systému nemocenského pojištění z titulu pracovního poměru. Jedná se o průlomový rozsudek, jelikož z neplatnosti pracovní smlouvy z důvodu nepřipustného souběhu funkcí NSS poprvé vyvodil důsledky pro oblast zdravotního a sociálního pojištění. Konkrétně konstatoval, že „*správní orgány odkázaly ve svých rozhodnutích na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu v pracovní právních věcech. Byť je nyní souzená věc projednávána v odlišném režimu, tj. ve správním soudnictví, neshledal Nejvyšší správní soud důvodu pro to, aby se od dovolávané judikatury jakkoli odchýlil.*“

²¹ Rozsudek NSS ze dne 9.12.2012, sp. zn. 3 Ads 119/2010

Proti rozsudku NSS byla podána ústavní stížnost, kterou Ústavní soud odmítnul jako zjevně neopodstatněnou.²²

Je nutné dodat, že rozsudek se týká případu z roku 2006. V té době byl jednatel, stejně jako nyní, pojištěn alespoň z titulu jednatele. V určitých obdobích dokonce členové statutárního orgánu nebyli účastníci nemocenského pojištění (viz přehled výše bod 1.1.), a tak neuznání vzniku jejich nemocenského pojištění z titulu pracovního poměru znamenalo úplné odebrání práva na zajištění od státu v případě pobytu na nemocenské či mateřské dovolené.

Vydání rozsudku vzbudilo mezi částí podnikatelské veřejnosti zděšení z toho, že Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) bude reagovat hromadným útokem vůči společnostem, ve kterých jednatel společnosti vykonává zároveň funkci ředitele. Například prezident Hospodářské komory ČR Petr Kužel se bezprostředně po vydání rozsudku vyjádřil následovně: *„Došlo k bezprecedentnímu narušení právní jistoty v celém českém podnikatelském prostředí. Chci upozornit, že za vzniklou situaci nese výrazný díl odpovědnosti státní správa, která dlouho nekonala a jejíž kontrolní mechanismy naprosto selhaly...“*²³

Nadto bych chtěla upozornit, že souběhem funkcí se Nejvyšší správní soud zabýval již před vydáním převratného rozsudku 3. senátu, neřešil tu ale jeho (ne)dovolenost, i když s největší pravděpodobností nepřípustný souběh existoval, jelikož se vždy jednalo o zaměstnání statutára na pozici generálního ředitele. NSS se omezil pouze na posouzení, jak v takovém případě vyřešit nastalý souběh daňový či pojistný z hlediska vyměření výše plateb státu.²⁴ Vhodné je dodat, že také tato rozhodnutí se dostala před Ústavní soud, který v obou případech uzavřel, že NSS nevybočil z mezí ústavnosti. Ani zde Ústavní soud tedy neposkytuje jednoznačnou odpověď na dopady neplatnosti smluv pro veřejné právo.

---

²² Usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2011, sp. zn. III. ÚS 184/2011

²³ MORÁVEK, Daniel. Opravdu přijdou statisíce lidí o nemocenskou a nárok na důchod?. [online]. [cit. 2014-2-10]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/odmena-jednatele-statutarni-organ-zamestnanec/>

²⁴ Rozsudek NSS ze dne 21.04.2004, sp. zn. 3 Ads 39/2003; rozsudek NSS ze dne 29.09.2006, sp. zn. 4 Ads 84/2005.

1.4. Postoj orgánů veřejné správy

Jelikož po vydání předmětného rozhodnutí NSS zavládla ve společnostech značná panika, vyjádřily svůj postoj k dopadům neplatnosti pracovních smluv při zakázaném souběhu ČSSZ a Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV).

ČSSZ²⁵ uklidnila společnosti v tom smyslu, že pokud se například při kontrole společnosti zjistí, že k takové situaci došlo, neponechává si pojistné. Takové přeplatky se automaticky vrací. MPSV uvedlo²⁶, že *„[s] ohledem na novou úpravu neplatnosti právního úkonu v zákoníku práce, který nabyl účinnosti 14. 4. 2008, kdy neplatnost pracovněprávního úkonu může navrhnout jen ten, kdo je takovým úkonem dotčen, nepřipravují orgány sociálního zabezpečení a daňové správy kontrolní akci zaměřenou na to, zda u statutárního zástupce nebo člena statutárního orgánu, který vykonává ve společnosti zároveň činnost v pracovním poměru, jsou náplně činnosti v obou případech důsledně odlišné, jak to vyplývá z požadavku judikatury.“* Z uvedeného vyjádření tedy plyne, že příslušné správní orgány nemají zájem na tom, dovozovat z neplatnosti nějaké důsledky. Nemělo by tak docházet k masovému zpochybňování pracovních poměrů statutárních orgánů.

Přes výše uvedené se ale obávám, že takový příslib není pro statutáry stoprocentní zárukou. Existence zájmu sociální správy na vyvození důsledků z neplatnosti pracovního poměru není i tak bezvýjimečně vyloučena, lze si představit situace, kdy bude sociální správa využívat neplatnosti ke své argumentaci. Mohlo by se jednat o případy, kdy se sociální správa rozhodne prověřit veškeré poměry ve společnosti, např. na základě jiných problémů, či z daňového hlediska o případy společností, kde bylo mezd překračujících výrazně stropy vyměřovacích základů pro pojistné využito k neuvážené daňové optimalizaci.

Vedle toho může existovat zájem na vyvození takových důsledků i ze strany samotné společnosti, která může jednat s motivem se jednateli tímto způsobem pomstít.

---

²⁵ Vyjádření ČSSZ: NSS potvrdil předchozí stanovisko ČSSZ. [online]. [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2011/nss-potvrdil-predchozi-stanovisko-cssz.html>

²⁶ Ministerstvo práce a sociálních věcí dokončilo jednání ve věci účasti na nemocenském pojištění při souběhu funkcí. [online]. [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/10445>

2. Dopady neplatné pracovní smlouvy na daňové povinnosti

Jedním z důvodů, proč docházelo k souběhu funkcí před 1. 1. 2012, byly rozdíly v odlišném posuzování daňové uznatelnosti mzdových nákladů pokud se týče zaměstnance, jednatele s.r.o. či člena představenstva a.s. (viz výše přehled v tabulce). Prohlášení neplatnosti pracovního poměru může mít totiž vliv na doměření daňové povinnosti u společnosti za zdaňovací období, v nichž byly odměny příslušnému pracovníkovi vypláceny.

Přístup judikatury k dopadům absolutně neplatného jednání z hlediska soukromého práva na daňové povinnosti se ovšem od dopadů na sociální pojištění značně liší. Skutečnost, že soud prohlásí pracovní poměr za neplatný, ještě neznamená, že náklady, které společnost zaměstnanci uhradila, jsou automaticky daňově neuznatelné. Při správě daní se vždy postupuje podle zásady skutečného obsahu právního jednání, a to bez ohledu na jeho formální stav. Proto i v případě, že pracovní poměr nevznikl nebo byl prohlášen za neplatný, mohou být náklady společnosti posuzovány jako daňově uznatelné, pokud společnost prokáže, že byly vynaloženy k dosažení, zajištění a udržení příjmů. V jednom ze svých rozsudků²⁷ NSS uzavřel: *„V případě, kdy smluvní strany nereflktují soukromoprávní důsledky absolutně neplatné nájemní smlouvy, nebude mít absolutní neplatnost této smlouvy za následek žádné relevantní daňové důsledky (...). Jakkoliv totiž netvoří sféra daňového práva a práva občanského či obchodního zcela oddělené právní sféry, není vyloučeno, že tatáž skutečnost může být pohledem jednoho odvětví práva podstatnou a pohledem odvětví druhého nerozhodnou, a obě odvětví tak mohou věc posuzovat odlišně, či dokonce nezávisle na sobě. Pokud smlouva byla reálně v určitém zdaňovacím období dodržována, byl podle ní v daném období vykonáván pronájem vedoucí ke vzniku zdanitelných příjmů a smluvní strany takto poskytnutá plnění žádným způsobem mezi sebou nezpochybňují, pak není pro daňové řízení v daném období absolutní neplatnost smluv z občanskoprávního hlediska podstatná“.*

Uvedený závěr obsahují i další judikáty NSS.²⁸

Po vydání přelomového rozsudku NSS týkající se nemocenského pojištění se mimo jiné objevily i názory, že jedním z důsledků může být také automatická daňová

---

²⁷ rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2011, č. j. 9 Afs 81/2010 - 180, publ. pod č. 2415/2011 Sb. NSS

²⁸ např. rozsudek NSS ze dne 25.9.2008, č. j. 5 Afs 26/2008 - 73, rozsudek NSS ze dne 2. 12. 2010, č. j. 7 Afs 130/2009 - 200, publ. pod č. 2489/2012 Sb. NSS, rozsudek NSS ze dne 19. 12. 2008, čj. 7 Afs 65/2008-83 atd.

neuznatelnost odměn vyplácených na základě pracovněprávního vztahu.²⁹ S tím nesouhlasí autoři článku z periodika Ad Notam,³⁰ kteří pro svůj závěr uvádějí následující argumenty: „*Takové řešení by bylo v rozporu s dosavadní praxí, ekonomickou podstatou, ale i rozumným uspořádáním vztahu ve společnosti. Naopak daňová uznatelnost v těchto případech je v souladu s letitou praxí správců daně.*“

Přitom ani Generální finanční ředitelství nemá v úmyslu měnit zaběhnutou praxi a jednatele nějakým zvláštním způsobem postihovat, když ve svém vyjádření uvedlo: „... *rozsudek NSS 3 Ads 119/2010-58 nemá ve své podstatě vliv na dosavadní správní praxi orgánů daňové správy (viz níže) a není ani důvodu za stávající legislativy tuto praxi měnit.*“³¹ Orgány veřejné správy v oblasti daňové tak k problematice stejný postup jako orgány veřejné správy v oblasti sociálního zabezpečení.

3. Rozpor mezi dopady neplatného jednání v oblasti daňové a v oblasti sociálního zabezpečení

Na základě výše uvedeného rozboru můžeme uzavřít, že zatímco i absolutně neplatná jednání z hlediska soukromého práva mohou zakládat účinky v daňové sféře jedince, ve sféře sociálního zabezpečení žádné účinky nevyvolávají a pouze se automaticky s prohlášením o neplatnosti pracovní smlouvy vyvodí dopady na nemocenskou bez jakéhokoliv dalšího posouzení. Tím NSS založil judikaturu s odlišnými závěry pro jednotlivé oblasti veřejného práva.

---

²⁹ *Názor se vyskytuje například v článku: BÝMA, Petr. Rozhodnutí soudu nabourá život desítek tisíc firem. [online]. [cit. 2014-01-17]. Dostupné z: <http://HN.IHNED.CZ/c1-50001700-rozhodnuti-soudu-naboura-zivot-desitek-tisic-firem>*

³⁰ *NEKOVÁČ, Jiří a Jiří NESROVNAL. Konstruktivně k problematice souběhu. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=nrptembrqfpwc3s7qnpqxg5dsl4yti&groupIndex=5&rowIndex=0&conversationId=2193271>*

³¹ *NEKOVÁČ, Jiří a Jiří NESROVNAL. Mzdové náklady členů statutárních orgánů obchodních společností a družstev v případech tzv. souběhu výkonu funkce a pracovního poměru. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-prispevky-kv-kdp/2011KVKDP23_02_2011.pdf*

4. Aktuální stav problematiky u NSS

4.1. Změna právního názoru NSS?

Koncem července 2013 bylo vydáno usnesení 6. senátu NSS³², který se vymežil proti dosavadně nastavenému veřejnoprávnímu pohledu v rozsudku 3. senátu z roku 2010 na dopady nedovoleného souběhu v oblasti sociální zabezpečení jedince.

V posuzované věci 6. senátem šlo o to, že správa sociálního zabezpečení, jako žalovaný, posoudila, že zaměstnanci žalobce, stavebního bytového družstva, trvala účast na nemocenském pojištění na základě jeho pracovní smlouvy. Zaměstnanec přitom zastával funkci předsedy představenstva žalobce. Není sporu o tom, že bylo možné uzavřít pracovní smlouvu tehdy, když zaměstnanec vykonával také činnosti přímo nesouvisející s výkonem funkce statutárního orgánu (předsedy). Tato podmínka nebyla dle žalobce naplněna a proto pracovní smlouva byla dle jeho názoru absolutně neplatná. Klíčové při řešení sporu o účast na nemocenském pojištění zaměstnance žalobce tak bylo posouzení platnosti pracovní smlouvy.

Při řešení kasační stížnosti si ovšem 6. senát položil zásadní otázku: ***„Zda do okruhu osob účastných na nemocenském pojištění podle zákona č. 187/2006 Sb. ve zněních účinných před 1.1.2012 (a do 31.12.2008 podle zákona č. 54/1956 Sb.) spadají jako „zaměstnanci v pracovním poměru“ také osoby ve funkci statutárního orgánu či jeho člena obchodní společnosti nebo družstva, pokud byly v rozhodné době v dobré víře, že s danou právnickou osobou jsou zároveň v pracovněprávním vztahu (pro činnost nesouvisející s výkonem uvedené funkce)?“***

Přitom 6. senát nerozporuje dosavadní dlouholetou a ustálenou judikaturu civilních soudů v oblasti souběhu funkcí, pro učinění závěrů do oblasti veřejného práva se však neomezuje pouze na posouzení platnosti pracovní smlouvy. *„Podle názoru šestého senátu by přitom posouzení, zda fyzické osoby zastávající funkci (člena) statutárního orgánu obchodní společnosti či družstva a současně vykonávající pro danou právnickou osobu činnost v pracovněprávním vztahu jsou z titulu svého zaměstnaneckého (pracovněprávního) vztahu účastny nemocenského pojištění, zásadně nemělo odviset odposouzení platnosti předmětné pracovní smlouvy, respektive platného vzniku pracovněprávního vztahu mezi danou fyzickou osobou a danou právnickou osobou. Naopak by měl být kladen důraz na dobrou víru, přesvědčení a očekávání obou stran,*

---

³² usnesení NSS ze dne 31.7.2013, sp. zn. 6 Ads 136/2012

neboli na to, zda vůle a jednání obou stran směřovala k založení účasti fyzické osoby na nemocenském pojištění (jako „zaměstnanec v pracovním poměru“). Takříkajíc slepé převádění závěrů soukromoprávní judikatury do praxe nejen správních soudů, ale i správních orgánů se jeví nevhodným...“

Pro podpoření svého závěru uvádí 6. senát také argumenty o odlišném přístupu NSS v oblasti daňových důsledků (viz výše) a také to, že sám zákon o nemocenském pojištění chrání fakticitu pracovního poměru oproti jeho právní bezvadnosti.³³ Dle 6. senátu nelze přehlédnout ani ústavněprávní dimenzi společenské odpovědnosti zaměstnavatelů, jelikož čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod stanoví nezbytnou spoluúčast zaměstnavatelů na realizaci práva zaměstnanců na hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci.

Jelikož se uvedenými závěry dostal 6. senát NSS do rozporu se dosavadní judikaturou soudu, předložil věc podle § 17 odst. 1 s. ř. s. rozšířenému senátu NSS, aby jako jediný oprávněný orgán vyřešil předestřenou právní otázku. O věci zatím nebylo rozšířeným senátem rozhodnuto.

5. Návrh možného řešení

Jsem přesvědčená, že důsledky neplatnosti právního jednání v soukromém právu nemohou být slepě převzaty do práva veřejného, a proto se neztotožňuji s dosavadní judikaturou NSS týkající se takové problematiky v oblasti nemocenského pojištění.

Zejména nevidím důvod, proč by měly být dopady neplatnosti soukromoprávního jednání v oblasti sociálního zabezpečení odlišné od dopadů v oblasti daňové. To zvláště, pokud vezmeme v potaz, jaké důsledku pro jedince judikatura má. V oblasti daňové se bude vždy zkoumat faktická náplň skutečného obsahu soukromoprávního jednání, přičemž z případného uznání daňových účinků bude těžit sám zaměstnavatel (společnost), jelikož se tak vyhne možnému doměření daně. O to více by měl být zohledněn skutečný obsah jednání při vyvozování důsledků na nemocenské pojištění, když zde se jedná o zájmy zaměstnance. Fakticitu jednání navíc deklaruje samotný zákon o nemocenském pojištění.

Jelikož statutár nebyl v minulosti vždy účastníkem nemocenského pojištění, může se stát, že v případě odejmutí nemocenských dávek z titulu jeho pracovního poměru,

---

³³ podle § 5 odst. a) bodu 15.) zák. č. 187/2006, o nemocenském pojištění, řadí i „osoby činné v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik“ (a obdobně tak činil i předchozí zákon č. 54/1956 Sb. v § 2 odst. 2).

nebude v případě delší pracovní neschopnosti či pobytu na mateřské dovolené nijak zajištěn. Takové dopady mohou být pro jedince likvidační. To platí dle mého názoru i pro ta období, ve kterých je statutár nemocensky pojištěn z titulu této své funkce. Jelikož zákon nestanoví minimální odměnu statutárního orgánu, v praxi se může stát, že tato odměna bude zanedbatelná. Především v menších společnostech funkce statutára není vždy časově náročnou činností a odměna je tu spíše symbolická. Jelikož odvody nemocenského pojištění se odvíjí od výše takové odměny bude i vyplacená nemocenská dávka velmi nízká. I v takovém případě bude mít tedy statutár zájem na tom, zachovat účinný svůj pojistný poměr z titulu pracovní smlouvy.

Nutné je upozornit i na situaci, která nastane v případě prohlášení veřejnoprávních důsledků z neplatných pracovních smluv za neúčinné. Zaměstnavatel se v takovém situaci může domáhat navrácení takto odvedených plateb z titulu plátce odvodů, jelikož v opačném případě by došlo k bezdůvodnému obohacení ze strany státu. Jelikož ale pracovní smlouva je prohlášena za absolutně neplatnou, neexistuje titul zaměstnance, jako poplatníka odvodů, vymáhat tyto částky zpět. Zatímco v případě negativních dopadů neplatnosti pracovní smlouvy do veřejného práva může zaměstnavatel své ztráty zhojit z navrácených plateb, statutár tuto možnost nemá.

Dále se svými názory ztotožňuji se závěry v usnesení 6. senátu NSS. Při posouzení toho, zda byl pojistný poměr založen, nelze automaticky převzít do veřejného práva důsledky z práva soukromého. V konkrétních případech je nutné vždy zkoumat úmysl a vůli stran, zda opravdu strany chtěly souběžný pracovněprávní poměr založit. Přitom by správní orgány při svém uvážení měly ctít práva a oprávněné zájmy stran. *„Povinnost správních orgánů šetřit práva a oprávněné zájmy osob vyplývá z čl. 1 Úst, demokratický právní stát je založen na úctě k právům a svobodám člověka a občana. Rozšíření vztahu o oprávněné zájmy ve správním řádu je důležité, neboť ve veřejné správě se každodenně střety různých zájmů řeší. Oprávněnými zájmy se rozumí nejen zájmy, o nichž se právní normy výslovně zmiňují, ale i jiné zájmy osob, které můžeme označit jako spravedlivé, zasluhující ochrany nebo alespoň tolerance. Jejich úzká souvislost s právy je zřejmá. Nelze sice o nich „rozhodovat“, protože zájmy buď existují, nebo ne, ale práva často jsou podmínkou pro jejich realizaci, nebo k ní napomáhají. Pokud by správní orgány nejednaly s dostatečným taktem, vytvářely by atmosféru necitlivosti a pocitu ublíženosti u těch, jejichž zájmy byly dotčeny. Při různých správních postupech tato povinnost správních orgánů nabývá různých podob i dynamiky. Základ je však společný, zákonnost (ústavnost) bude hodnocena podle toho, zda správní orgány dostatečně ctí práva a zájmy dotčených osob. Ustanovení*

vybízí i ke zdrženlivosti, naznačuje tendenci vyhnout se, pokud to zákon umožňuje, zásahu do práv nebo faktickému omezování zájmů.“³⁴ Těmito zájmy jsou v konkrétním případě zejména přesvědčení a očekávání obou stran, které byly v dobré víře, že pracovní poměr platně založily.³⁵

Závěr

Lze uzavřít, že po zrušení zákonné úpravy souběhu funkcí se vracíme zpět do nejistoty před rokem 2012, jelikož posouzení jejich dovolenosti bude opět v rukou civilních soudů. Ty se s největší pravděpodobností navrátí ke své dřívější judikatuře, jelikož rekodifikace nezavádí přílišné změny, které by odůvodnily odklon soudů od svých dosavadních právních názorů. Co se týče dopadů do veřejného práva, dosavadní náhled na problematiku nastolený 3. senátem Nejvyššího správního soudu zavádí nedůvodnou nerovnost mezi různými režimy odvodů a nezohledňuje skutečný stav věci, čímž příliš tvrdě postihuje statutára, který byl v dobré víře ve své jednání v pracovním poměru. Na rozšířeném senátu NSS je posouzení, zda se přikloní k formálnímu řešení věci či zohlední fakticitu případu.

---

³⁴ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, s. 381 - 382

³⁵ K ochraně nabytých práv v dobré víře: VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář. 2., aktualiz. a rozš. vyd.* Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 67-111

Literatura a zdroje

Knižní zdroje:

- HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, s. 381 - 382
- VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 67-111
- *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013, s. 385

Články:

- *Daňové a pojistné aspekty také shrnuty v člancích: MIKULÁŠ, Zdeněk a Kamila RYCHTÁŘOVÁ. SOUBĚH FUNKCÍ ANEB MŮŽE ČLEN PŘEDSTAVENSTVA PŮSOBIT JAKO GENERÁLNÍ ŘEDITEL?*. [online]. [cit. 2014-04-1]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/soubeh-funkci-aneb-muze-clen-predstavenstva-pusobit-jako-generalni-reditel-66370.html>
- BĚHOUNEK, Pavel. *K problematice souběhu funkcí jednatelů a členů představenstev*. [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d33797v43251-k-problematice-soubehu-funkci-jednatelu-a-clenu-predstavenstev/>
- HAVEL, Bohumil. *Glosa o svobodě. Co se starými souběhy? A jak s novými?*. [online]. [cit. 2014-2-14]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/glosa-o-svobode-co-se-starymi-soubehy-a-jak-s-novymi-92537.html>
- ČECH, Petr. *Souběhy funkcí zpět do neznáma*. [online]. [cit. 2014-1-30]. Dostupné z: [http://pravniciradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article\[id\]=61051260](http://pravniciradce.ihned.cz/index.php?p=F00000_d&&article[id]=61051260)
- MORÁVEK, Daniel. *Opravdu přijdou statisíce lidí o nemocenskou a nárok na důchod?*. [online]. [cit. 2014-2-10]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/odmena-jednatele-statutarni-organ-zamestnanec/>
- BÝMA, Petr. *Rozhodnutí soudu nabourá život desítek tisíc firem*. [online]. [cit. 2014-01-17]. Dostupné z: <http://HN.IHNED.CZ/c1-50001700-rozhodnuti-soudu-naboura-zivot-desitek-tisic-firem>
- NEKOVÁČ, Jiří a Jiří NESROVNAL. *Konstruktivně k problematice souběhu*. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=nrptembraqfpcw3s7qnpq5dsl4yti&groupIndex=5&rowIndex=0&conversationId=2193271>
- NEKOVÁČ, Jiří a Jiří NESROVNAL. *Mzdové náklady členů statutárních orgánů obchodních společností a družstev v případech tzv. souběhu výkonu funkce a pracovního poměru*. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-prispevky-kv-kdp/2011KVKDP23_02_2011.pdf
- ČECH, Petr. *Statutární orgán, zaměstnanec, nebo od každého trochu?*. *Právní rádce*. roč. 2009, č. 2, s. 28.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Ještě několik poznámek k zákonnému zastoupení obchodní společnosti či družstva členem statutárního orgánu*, *Obchodněprávní revue* roč. 2009, č. 4, s. 102
- DOUDĚRA, Libor a Iveta PELÁNKOVÁ. *Ještě jednou k souběhu výkonu funkcí*, *Bulletin advokacie* roč. 2011, č. 10 s. 33
- RADA, Ivan. *Souběh funkce (člena) statutárního orgánu a vedoucího zaměstnance*, *Právní rozhledy*, roč. 2006, č. 1 s. 20

Právní předpisy:

- zák. č. 89/2012, občanský zákoník
- zák. č. 90/2012, o obchodních korporacích
- zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

- zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- zák. č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů
- zák. č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
- zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění
- zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění
- zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění
- zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění
- zák. č. 351/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Judikatura:

- *Rozsudek NS ze dne 15. 1. 2003, sp. zn. 21 Cdo 963/2002*
- **Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 4. 1993, sp.zn. 6 Cdo 108/92, uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek roč. 1995 pod pořadovým č. 13**
- **Rozsudek NS ze dne 15. 1. 2003, sp. zn. 21 Cdo 963/2002**
- *Rozsudek NS ze dne 29.9.2004 , sp. zn. 21 Cdo 894/2004; rozsudek NS ze dne 4.11.2004 , sp. zn. 21 Cdo 1634/2004, rozsudek NS ze dne 17.8.2004, sp. zn. 21 Cdo 737/200429, rozsudek NS ze dne 30.8.2006, sp. zn. 29 Odo 801/2005, rozsudek NS ze dne 18.10.2005 , sp. zn. 26 Cdo 781/2005, rozsudek NS ze dne 30.5.2007, sp. zn. 21 Cdo 2093/2006,rozsudek NS ze dne 29.4.2009, sp. zn. 21 Cdo 3090/2008, ze dne 29.5.2013, sp. zn. 21 Cdo 1781/2012*
- **Rozsudek NSS ze dne 09.12.2010, sp. zn. 3 Ads 119/2010**
- *Rozsudek NSS ze dne 24.10.2007, sp. zn. 5 Afs 131/2006*
- *Rozsudek NS ze dne 15.10.2008, sp. zn. 31 Odo 11/2006; rozsudek NS zed ne 23.09.2010 sp. zn. 29 Cdo 3540/2008; nebo rozsudek NS ze dne 30.11.2010 NS 32 Cdo 2069/2009.*
- *Rozsudek NS ze dne 30.11.2010 NS 32 Cdo 2069/2009*
- *Usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2011, sp. zn. III. ÚS 184/2011*
- *Rozsudek NSS ze dne 21.04.2004, sp. zn. 3 Ads 39/2003; rozsudek NSS ze dne 29.09.2006 , sp. zn. 4 Ads 84/2005.*
- *Rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2011, č. j. 9 Afs 81/2010 - 180, publ. pod č. 2415/2011 Sb. NSS*
- *Rozsudek NSS ze dne 25.9.2008, č. j. 5 Afs 26/2008 - 73, rozsudek NSS ze dne 2. 12. 2010, č. j. 7 Afs 130/2009 - 200, publ. pod č. 2489/2012 Sb. NSS, rozsudek NSS ze dne 19. 12. 2008, čj. 7 Afs 65/2008-83 atd.*
- **Usnesení NSS ze dne 31.7.2013, sp. zn. 6 Ads 136/2012**

Stanoviska:

- *Vyjádření ČSSZ: NSS potvrdil předchozí stanovisko ČSSZ. [online]. [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2011/nss-potvrdil-predchozi-stanovisko-cssz.html>*
- *Ministerstvo práce a sociálních věcí dokončilo jednání ve věci účasti na nemocenském pojištění při souběhu funkcí. [online]. [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/10445>*